

ANUARUL

MUZEULUI ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI

Inițiat și coordonat de VASILE MUNTEANU (1966-2012),
„Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei” primește studiile, articolele,
materialele sau recenziile Dumneavoastră în următoarele condiții:

1. text de **cel mult 25 pagini** (inclusiv note, imagini și eventuale anexe), redactat conform normelor academice în vigoare, în Times New Roman 12, la un rând, pe e-mail la adresele indicate mai jos;
2. studiile vor fi însoțite de **un rezumat** și de maximum **7 cuvinte-cheie**;
3. **notele** vor fi scrise, cu font 10, la subsolul paginii; pentru **volume** se va utiliza sistemul european de notare, cu trecerea autorului, a titlului lucrării (font italic), localitatea, editura, anul și pagina; **periodicele** se vor scrie în ghilimele rotunde, urmate de localitate, tom sau/și număr, an și pagină;
4. responsabilitatea asupra conținutului textelor publicate revine exclusiv autorilor.

Adresa redacției:

Muzeul Etnografic al Moldovei

Piața Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 1, Iași, 700028

Tel.: 0232/275.979, 0232/213.324; int. 156, 157

E-mail: etnomuz2003@yahoo.com; etnomuz@gmail.com

ISSN 1583-6819

COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL „MOLDOVA” IAȘI
MUZEUL ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI

ANUARUL
MUZEULUI ETNOGRAFIC
AL MOLDOVEI

XXII

EDITURA PALATUL CULTURII
IAȘI – 2022

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ana-Maria Rață
Angelica Olaru
Victor Munteanu

COLEGIUL EDITORIAL

Prof. univ. dr. Ion H. CIUBOTARU. Membru de onoare al Academiei
Române (coordonator)
Prof. univ. dr. Sanda GOLOPENȚIA,
Brown University – SUA
Prof. univ. dr. Ion TALOȘ,
Universitatea din Köln – Germania
Prof. univ. dr. Ion CUCEU,
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca – România
Dr. Iordan DATCU,
București – România
Dr. Varvara BUZILĂ,
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală,
Chișinău – Republica Moldova
Dr. Adina HULUBAȘ,
Institutul de Filologie Română „A. Philippide”,
Academia Română, Filiala Iași – România
Dr. Ioana REPCIUC,
Institutul de Filologie Română „A. Philippide”,
Academia Română, Filiala Iași – România

TEHNOREDACTARE

Angelica Olaru

TRADUCERE

Simona Postolache

SUMAR

STUDII

Silvia CIUBOTARU, Ion H. CIUBOTARU, <i>Alțița, marcă de identitate</i>	11
Ion CUCEU, <i>Vatra regăsită, între memorialistică și eseu de înaltă ținută literară</i>	35
Otilia HEDEȘAN, <i>O informatoare din Timoc: Milosava Grozdić</i>	63
Adina HULUBAȘ, <i>Focul viu. Coordonate pastorale din Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei</i>	83
Ioana REPCIUC, <i>Teatrul popular românesc – diversitatea originilor și influențelor</i>	103

MATERIALE

Cosmina-Maria BERINDEI, <i>Aspecte etnografice în Chestionarul VII. Instrumente muzicale al Muzeului Limbii Române</i>	117
Arcadie BODALE, <i>Contribuții la cunoașterea influențelor romane asupra costumului popular românesc</i>	133
Ion H. CIUBOTARU, <i>Se duc olarii...</i>	159
Marin CONSTANTIN, <i>Tradiția colonizării transcarpatice a sătenilor din Jina (Mărginimea Sibiului)</i>	179
Nicolae CONSTANTINESCU, <i>Enigmele etnogenezei: alternativa „traianizării” (text în limba engleză)</i>	197
Iordan DATCU, <i>O cercetare modernă a cântecelor propriu-zise din Moldova</i>	205
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>În vie la Negrupunte. Război, memorie, folclor</i>	207
Corina MIHĂESCU, <i>O narațiune personală, scrisă într-un stil propriu</i>	219
Aurel PREPELIUC, <i>„Comisia Româno-Polonă a Ceremușului” între deziderat și realitate</i>	235
Daniel ȘUVĂIALĂ, <i>File din campania de cercetare a bisericilor de lemn din județul Iași</i>	249

MUZEOLOGIE, PATRIMONIU

Anton COȘA, <i>Colecția de etnografie din cadrul Complexului Muzeal „Paul Țarălungă” din Prăjești (județul Bacău)</i>	265
Letiția-Mirela CRISTEA, <i>Matei Țâmforea și icoana parabolei bogatului și a sârmanului Lazăr</i>	287
Ioan IAȚCU, <i>„Lovește, înainte ca flacăra să pâlpâie!” Vechi tehnologii de aprindere a focului: amnarul, cremenea și iasca</i>	295
Karla ROȘCA, <i>Recontextualizarea obiectelor de ceramică săsească în muzeu. O nouă metodă de abordare experimentală</i>	311
Camelia ȘTEFAN, Iulia TEODORESCU, <i>De la Borten la vălătură. Etape din viață, simbolism și morfologie stilistică. Bortenele din colecția Muzeului ASTRA</i>	333

Mihai URSU, Constantin Gh. CIOBANU, *Pagini din istoria Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău*..... 355

CORESPONDENȚĂ, DOCUMENTE

Cosmina TIMOCE-MOCANU, *Note și comentarii la un scurt epistolar inedit: Ion Mușlea – N. I. Dumitrașcu* 399

IN MEMORIAM

Mirela CREȚU, *Ne-a părăsit Corneliu Bucur (1942-2022)*..... 421
Ioan OPRIȘ, *Evocarea lui Cornel Bucur prin propriile scrisori*..... 431

RESTITUIRI

Petru CARAMAN, *Cântece propriu-zise culese cu un veac în urmă* (Continuare). Transcrise și comentate de Ion H. CIUBOTARU..... 449

RECENZII, PREZENTĂRI, NOTE BIBLIOGRAFICE

ARV. Nordic Yearbook of Folklore, vol. 76, Uppsala, Academia Regală de Cultură Populară Suedeză „Gustavus Adolphus”, 2020, 188 p. (Ioana REPCIUC) 477
Veronica BOGOIU, Ioan PRAOVEANU, Adrian VĂLUȘESCU (coord.), *Timpul și rânduielile alimentației de altădată*, Brașov, Centrul Cultural „Reduta”, Serviciul Cultură Tradițională, 2020, 150 p. (Ioana REPCIUC).....480
Aurel CHIRIAC, *Pictura românească de cult în Bihorul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea*, Cluj-Napoca, Editura MEGA, 2021, 256 p. (Ovidiu BOLDUR).....483
Ion TALOȘ, *Împăratul Traian și conștiința romanității românilor. Cultură orală și scrisă din secolele XV-XX. Prefață de Ioan-Aurel Pop. Cu o anexă de Ion Talos și Petre Florea*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2021, 436 p. (Ion H. CIUBOTARU) 486
Lucian BLAGA, *Antologie de poezie populară. Volksdichtung. Eine Anthologie. Ediție critică de Ion Talos. Traducere în limba germană de Artur Greive, Gerda Schüller și Ion Talos*, Cluj-Napoca, Editura LIMES, 2022, 306 p. (Sanda IGNAT).....492
Varvara BUZILĂ, *Retorică vestimentară: cămașa cu altiță (valorificând colecțiile Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și contextul realităților culturale)*, ediție bilingvă. Traducere în limba engleză: Silvia Chirilă, Andrei Prohin, Chișinău, Editura Lexon-Prim, 2022, 311 p. (Silvia CIUBOTARU) 498
Doina MACARIE, *Relațiile de antonimie în proverbele românești. Prefață de Adrian Chircu, Pitești, Editura Carminis, 2022, 211 p. (Vasile V. FILIP)*.....503

ABREVIERI 507

TABLE OF CONTENTS

STUDIES

Silvia CIUBOTARU, Ion H. CIUBOTARU, “Alțița”, a Brand Identity.....	11
Ion CUCEU, <i>The Refound Hearth Between Memoirs and the High Quality Literary Essay</i>	35
Otilia HEDEȘAN, <i>An Informer from Timoc: Milosava Grozdić</i>	63
Adina HULUBAȘ, <i>The Living Fire. Pastoral Coordinates in the Folklore Archive of Moldavia and Bukovina</i>	83
Ioana REPCIUC, <i>The Romanian Folk Drama – Diversity of Origins and Influences</i>	103

MATERIALS

Cosmina-Maria BERINDEI, <i>Ethnographic Aspects in Questionnaire VII. Musical Instruments of the Romanian Language Museum</i>	117
Arcadie BODALE, <i>Contributions to the Knowledge of the Roman Influences on the Romanian Folk Costume</i>	133
Ion H. CIUBOTARU, <i>The Pottery Artisans Are Leaving Us One by One</i>	159
Marin CONSTANTIN, <i>The Tradition of the Transcarpathian Colonization of Villagers from Jina (Mărginimea Sibiului)</i>	179
Nicolae CONSTANTINESCU, <i>The Enigmas of Ethnogenesis: the Alternative of “Trajanization”</i>	197
Jordan DATCU, <i>A Modern Research of Proper Songs from Moldavia</i>	205
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>In the Vineyard of Negrupunte. War, Memoirs, Folklore</i>	207
Corina MIHĂESCU, <i>A Personal Narrative, Written in a Personal Style</i>	219
Aurel PREPELIUC, “ <i>The Romanian-Polish Commission of Ceremuș</i> ” <i>between Desideratum and Reality</i>	235
Daniel ȘUVĂIALĂ, <i>Pages from the Research Campaign of Wooden Churches in Iași County</i>	249

MUSEOLOGY, CULTURAL HERITAGE

Anton COȘA, <i>The Ethnography Collection within “Paul Țarălungă” Museum Complex in Prăjești (Bacău County)</i>	265
Letiția-Mirela CRISTEA, <i>Matei Țâmforea and the Icon of the Parable of the Rich Man and Poor Lazarus</i>	287
Ioan IAȚCU, “ <i>Strike It before It Flickers!</i> ” <i>Ancient Technologies to Light the Fire: the Fire Striker, the Flint and the Tinder</i>	295
Karla ROȘCA, <i>Recontextualization of Saxon Ceramic Objects in the Museum. A New Method of Experimental Approach</i>	311
Camelia ȘTEFAN, Iulia TEODORESCU, <i>From Borten to Vălitură. Symbolism and Stylistic Morphology of Bortene In the Collection of ASTRA Museum</i>	333

Mihai URSU, Constantin Gh. CIOBANU, <i>Pages from the History of the National Museum of Ethnography and Natural History in Chişinău</i>	355
---	-----

CORRESPONDENCE, DOCUMENTS

Cosmina TIMOCE-MOCANU, <i>Notes and Comments on an Original Collection of Letters: Ion Muşlea – N. I. Dumitraşcu</i>	399
--	-----

IN MEMORIAM

Mirela CREȚU, <i>Corneliu Bucur Is No Longer Among Us (1942-2022)</i>	421
Ioan OPRIŞ, <i>Summoning Cornel Bucur through His Own Letters</i>	431

RESTITUTIONS

Petru CARAMAN, <i>Proper Songs Collected a Century Ago (Sequel). Transcribed and commented by Ion H. CIUBOTARU</i>	449
--	-----

<i>REVIEWS, PRESENTATIONS, BIBLIOGRAPHIC NOTES</i>	477
---	-----

<i>ABBREVIATIONS</i>	507
-----------------------------------	-----

SOMMAIRE

ÉTUDES

Silvia CIUBOTARU, Ion H. CIUBOTARU, « <i>Alțița</i> », <i>marque d'identité</i>	11
Ion CUCEU, <i>Le foyer retrouvé, entre le mémoire et le grand essai littéraire</i> ..	35
Otilia HEDEȘAN, <i>Une informatrice de Timoc: Milosava Grozdić</i>	63
Adina HULUBAȘ, <i>Le feu vivant. Coordonnées pastorales des archives folkloriques de la Moldavie et de la Bucovine</i>	83
Ioana REPCIUC, <i>Le théâtre populaire roumain – la diversité des origines et des influences</i>	103

MATÉRIAUX

Cosmina-Maria BERINDEI, <i>Aspects ethnographiques du Questionnaire VII. Instruments de musique du Musée de la langue roumaine</i>	117
Arcadie BODALE, <i>Contributions à la connaissance des influences romaines sur le costume folklorique roumain</i>	133
Ion H. CIUBOTARU, <i>Les potiers nous quittent un par un</i>	159
Marin CONSTANTIN, <i>La tradition de la colonisation transcarpathique des villageois de Jina (Mărginimea Sibiului)</i>	179
Nicolae CONSTANTINESCU, <i>Les énigmes de l'ethnogenèse: l'alternative de la «trajanisation» (texte en anglais)</i>	197
Jordan DATCU, <i>Une recherche moderne des chansons proprement-dites de Moldavie</i>	205
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>Dans le vignoble de Negrupunte. Guerre, mémoire, folklore</i>	207
Corina MIHĂESCU, <i>Un récit personnel, écrit dans son propre style</i>	219
Aurel PREPELIUC, « <i>Commission roumano-polonaise de Ceremuș</i> » <i>entre désir et réalité</i>	235
Daniel ȘUVĂIALĂ, <i>Pages de la campagne de recherche sur les églises en bois du comté de Iași</i>	249

MUSÉOLOGIE, PATRIMOINE

Anton COȘA, <i>La collection ethnographique du Complexe muséal «Paul Țarălunșă» de Prăjești (comté de Bacău)</i>	265
Letiția-Mirela CRISTEA, <i>Matei Țâmforea et l'icône de la parabole du riche et du pauvre Lazare</i>	287
Ioan IAȚCU, « <i>Frappe avant que la flamme vacille!</i> » <i>Anciennes technologies de fabrication du feu: aulne, silex et roseau</i>	295
Karla ROȘCA, <i>Recontextualisation d'objets en céramique saxonne dans le musée. Une nouvelle méthode d'approche expérimentale</i>	311
Camelia ȘTEFAN, Iulia TEODORESCU, <i>De Borten à vălătură. Étapes de la vie, symbolisme et morphologie stylistique. Les bortene de la collection du Musée ASTRA</i>	333

Mihai URSU, Constantin Gh. CIOBANU, *Pages de l'histoire du Musée national d'ethnographie et d'histoire naturelle de Chişinău* 355

CORRESPONDANCE, DOCUMENTS

Cosmina TIMOCE-MOCANU, *Notes et commentaires sur une courte collection de lettres originale:*
Ion Muşlea – N. I. Dumitraşcu 399

IN MEMORIAM

Mirela CREŢU, *Corneliu Bucur n'est plus parmi nous (1942-2022)* 421
Ioan OPRIŞ, *L'évocation de Cornel Bucur à travers ses propres lettres* 431

RESTITUTIONS

Petru CARAMAN, *Des chansons proprement-dites recueillies il y a un siècle* (Continuation). Transcrites et commentées
par Ion H. CIUBOTARU 449

COMPTE-RENDUS, PRÉSENTATIONS, NOTES

BIBLIOGRAPHIQUES 477

ABRÉVIATIONS 507

ABREVIERI

Periodice

- AAF** – „Anuarul Arhivei de Folclor”, Cluj
AF – „Anuarul de Folclor”, Cluj-Napoca
AIEF – „Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor «Constantin Brăiloiu»”
AMEM – „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, Iași
AMET – „Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei”, Cluj-Napoca
AO – „Arhivele Olteniei”, serie nouă, Craiova
ASUI – „Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași” (serie nouă), Istorie
BMNIN – „Buletinul Muzeului Național de Istorie Naturală”, Chișinău
BMRB – „Buletinul Muzeului Regional al Basarabiei”, Chișinău
BS-EM – „Buletin Științific”. Revistă de Etnografie, Științele Naturii și Muzeologie, serie nouă, fascicula Etnografie și Muzeologie, Chișinău
BS-SN – „Buletin Științific”. Revistă de Etnografie, Științele Naturii și Muzeologie, serie nouă, fascicula Științele Naturii, Chișinău
CAF – „Caietele Arhivei de Folclor”, Iași
FMIL – „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, Brașov
IC – „Ion Creangă”, Bârlad – Vaslui
REF – „Revista de Etnografie și Folclor”
RM – „Revista muzeelor”
SCE – „Studii și comunicări de etnologie”, Sibiu

Instituții

- AFAR** – Arhiva de Folclor a Academiei Române, Cluj
AFMB – Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei, Iași
ANR – Arhivele Naționale ale României
CNCS – Consiliul Național al Cercetării Științifice, Academia Română
IAFAR – Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”, Cluj-Napoca